dan plotseling zoo vanzelfsprekend, dit kan het eenigste bewijs zijn vóór een god, tegen een noodlot.

Wij willen nu geen syncretistische hutspot prediken, dit voelt ge.

Geheel duidelijk is het nu nog niet. Maar als de schrijver hier pleit voor een „syncretisme", dat „eigen en anderer meening" doet „begrijpen en daarna ineenvloeien", dan is het woord toch gebruikt in een beteekenis, die het blijkens zijn taalkundige samenstelling met geen mogelijkheid hebben kan. Syncretisme leeft niet uit het begrijpen, doch uit het niet-begrijpen van eigen en anderer meening. Het verbindt ijzer en leem, door ze naast elkaar te leggen, zonder ze saam te binden. Het stilt den twist, niet door de twistenden tot vrede te brengen, niet eens door hen tot rede te brengen, doch alleen door hun een prop in den mond te duwen, zoodat zij niet uitspreken kunnen. Soldaten van vijandelijke legers gaan wel eens dobbelen, dansen, kaarten met elkaar in een uur, dat de wapenen wederzijds tot rust brengt. Ze gaan dan van de nationaliteit terug op het algemeen-menschelijke. Maar ze staan dan ook op een bodem, die „niemandsland" heet en straks zullen ze door de harde werkelijkheid moeten terugkeeren tot het besef, dat het algemeene zich alleen uitleeft in het persoonlijke; dat „niemandsland" nooit terrein wordt voor vredesconferenties, omdat het geen kwesties oplost. Wat de heer Reddingius wil heeft met syncretisme niets te maken en is bovendien zelf een onmogelijkheid. Hier is een vermoeidheid, die niet roept om rust, doch zich strekt tot den dood der religie. Decadent — werkelijk. Deze auteur wil geen sinaasappelen, uien, wortelen, hazelnooten, door elkaar stampen. Prachtig. Hij wil alleen „het leven", dat in sinaasappelen, uien, wortelen, hazelnooten zit, verbinden. Maar het leven komt nu eenmaal in sinaasappelen óf in uien, óf in wortelen openbaar en het hangt nooit in de lucht.

De zwijgende vrouwen.

De kwestie der vrouw houdt ons volk nog altijd bezig. Temidden der vele exegetische excursies over het vrouwenvraagstuk in de kerk, komt ook Dr A. M. Brouwer in het „Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur" voor den dag met zijn opvatting:

> ..... Wij lezen in 1 Cor. 9:5 Paulus' vraag, of hij niet het recht heeft, zoo goed als de andere apostelen en de broeders des Heeren en Cephas, een vrouw, een zuster, mede te nemen op zijn reizen. Hier is de vrouw toch zeker gedacht als helpster.
>
> Met zoovele woorden wordt dit gezegd van Phoebe (Rom. 16:1 v.v.), van Priscilla en Aquila (opmerkelijk dat de vrouw hier het eerst wordt genoemd), van Tryphaena en Tryfosa, van Persis, die allen zich in de gemeente veel werk hebben getroost (Rom. 16:3 en 12).
>
> In Fil. 4:2 v.v. is zelfs sprake van twee vrouwen, Euodia en Syntyche, die zich met Paulus sterk hebben ingespannen, hebben geworsteld „in het evangelie". Meermalen kunnen wij deze laatste uitdrukking weergeven met: „in het zendingswerk".
>
> Hoe is dit te rijmen met 1 Cor. 14, wanneer dit zou moeten beteekenen, dat Paulus aan de vrouwen verbiedt in de gemeente te spreken?
>
> Dat Paulus hier niet zulk een algemeen verbod bedoelt, volgt m.i. duidelijk uit dien zelfden brief aan de Corinthiërs.
>
> In den eersten brief aan de Corinthiërs worden door Paulus allerlei gevallen behandeld, waarover de gemeente zijn advies heeft ingewonnen. Een van die gevallen betreft het optreden der vrouw, 1 Cor. 11. Bij de Joden was het gewoonte dat de vrouw in het publiek zich alleen gesluierd vertoonde. Dit was ook in Tarsus het geval. En Plutarchus geeft dit in het algemeen als regel aan: de man treedt in het openbaar met ongedekten, de vrouw met gedekten hoofde op.
>
> Nu zijn er in Corinthe evenwel vrouwen, die in de gemeentelijke samenkomst den sluier wenschen af te leggen. Paulus keurt dit onvoorwaardelijk af. Wij willen alleen aanhalen wat hij in vers 5 zegt. „Elke vrouw die bidt of profeteert met ongedekten hoofde, doet haar hoofd schande aan."
>
> Wij weten, ook uit dezen brief, dat in de gemeentelijke samenkomst ieder die zich daartoe gedrongen gevoelde, mocht spreken. Uit dit vers blijkt, dat ook vrouwen van die vrijheid gebruik maakten. En — Paulus keurt dit niet af. Hij zegt alleen: als zij het doen, moeten zij het doen op eerbare wijze gekleed. In dit licht kunnen we de werkzaamheid zien van alle vrouwen, die boven zijn genoemd. En dan begrijpen we ook hoe de dochters van Philippus profetessen konden zijn.
>
> Maar hoe zit het dan met hetgeen wij boven uit 1 Cor. 14 aanhaalden?
>
> Zouden 1 Cor. 14 ongehuwde, 1 Cor. 14 gehuwde vrouwen zijn bedoeld? Daar is niets dat er op wijst. Men vergelijke zelf maar eens.
>
> Misschien bedoelt 1 Cor. 14 wel niet-gemeentelijke samenkomsten, maar particuliere bidstonden? Maar meent men inderdaad dat zulk een onderscheid in deze jonge gemeenten reeds bestond? Zou men denken dat „profeteeren" in huiselijken kring wordt bedoeld? En dat daar eenige sprake van het dragen van den grooten sluier zou zijn? En dat dit een kwestie kon wezen, waarover men den raad van den Apostel moest inwinnen?
>
> Ik zie geen andere oplossing dan deze, dat wij in 1 Cor. 14 alleen hebben te denken aan de glossolalie, aan het spreken met onbegrijpelijke geluiden, klanken, woorden. Daarover handelt Paulus immers 1 Cor. 12—14. Het is een gave, die bij de emotioneele vrouw gemakkelijk tot excessen aanleiding moest geven. Maar God is een God van orde. Daarom geve de vrouw daaraan niet toe. En als zij er bij tegenwoordig is, dan vrage zij ook geen inlichtingen over de beteekenis er van: dat kan zij thuis doen. Anders geeft het niet dan verwarring. Men lette op het woord dat Paulus hier voor het „spreken" van de vrouw gebruikt. Het is niet „bidden" of „profeteeren", maar hetzelfde woord als bij het „met tongen spreken", lalein en glossolalie.
>
> Bij deze opvatting wordt aan alle gegevens, die wij bij den Apostel omtrent de vrouw in de gemeente vinden, recht gedaan. En dan blijkt, dat hij aan de vrouw wel degelijk een belangrijk aandeel in de gemeentelijke werkzaamheid toekent.
>
> Wat wij bij een Christusgeloovige ook niet anders konden verwachten.

Het is hier niet de plaats voor een exegetisch betoog. Anders zou er wel wat te praten zijn. Onze synodale rapporten plegen zwaarder te redeneeren dan hier geschiedt. Het laatste woord is nog niet gesproken. Maar wie wil, ontleene zelf aan dit artikel den prikkel tot diepergaande bestudeering. Overbodig is het nog niet.

Verschrikkelijk.

„Verschrikkelijk" schrijft — bericht — „De Waarheidsvriend" boven het hier volgend artikeltje:

> In een particulier schrijven van een lid der Herv. (Geref.) Staatspartij wordt o.m. aanmerking gemaakt, *dat wij over den Gereformeerden Zendingsbond* gesproken hebben. Genoemde schrijver vindt, dat het dominé's als ds Gravemeijer volstrekt niet kwalijk genomen mag worden, dat zij niet voelen voor dien Bond. Ook schijnt het een teeken van goed-gereformeerd te zijn, gerekend te moeten worden, dat ze de gezangen voorstaan.
>
> Nu zouden wij over deze dingen niet schrijven, indien er niet heel iets bizonders, heel iets verschrikkelijks in dezen brief stond over deze zaak, waaruit blijkt hoe verdwaasd men in die kringen is, hoe vergiftigd men daar wordt, hoe vierkant men staat tegenover wat onze Gereformeerde menschen denken en doen.
>
> Hoort eens hoe bedoelde Herv. (Geref.) Staatspartij-man over den Gereformeerden Zendingsbond oordeelt: Hij schrijft letterlijk:
>
> „Met den Gereformeerden Zendingsbond stond het ook niet zuiver. Ik weet niet of u Gods geschiedenis kent en verwaardigd wordt daar telkens bij bepaald te worden. Maar de dood van dien eersten Zendeling, die door uwen Bond uitgezonden is, daar heeft de Heere zich mee verzoend, om uw schuld te betalen. De Gereformeerde Zendingsbond had schuld voor God, toen hij een nieuwen Zendingsbond oprichtte; en dat offer, die eerste Zendeling, eischte de Heere om de schuld te betalen. Ik kan u nog veel meer dergelijke voorbeelden uit Gods geschiedenis aantoonen. Nu heeft de Heere zich misschien met uwen Zendingsbond verzoend; zoo doet de Heere, maar wees voortaan voorzichtig met uwe partij- en consciëntiezaakjes; het heeft met waar geloofswerk niets te maken."
>
> Menschen, die zóó denken en schrijven en spreken, verraden wie ze in den grond der zaak zijn. En onze Gereformeerde menschen zullen goed doen het te ontbouden.

„De Waarheidsvriend" heeft niets te veel gezegd met zijn qualificatie: „Verschrikkelijk". Alleen past de schuchtere vraag, of niet ook onder zijn en ons publiek soortgelijke gedachten voedsel vinden? Er zijn menschen, die precies weten, waarom Lenin zoo stierf als hij stierf, waarom Kitchener verdronken is, waarom op Wonosobo de aardbeving alles en nog wat verwoestte behalve een pand van de zending der Gereformeerde Kerken. Want niet alleen de mensch, die rampen weet te rubriceeren onder alinea zooveel van Gods oordeel, doch ook de man, die haarfijn weet, dat „kennelijk" de een of andere zaak goed gaat en dat dat een bewijs is van Gods welbehagen, gaat in Gods stoel zitten. Zoodra het woord „kennelijk" opkomt, moeten we oppassen. Niet alleen als Asaf verliest en zijn tegenstander wint, doch ook in het tegenovergestelde geval, moeten wij het „aanbiddelijk bestel" loven: dat is „kennelijk" voor ieder, die weigert aan de 3 maatslaven van den Catechismus, waarmee een werk te keuren is (uit het geloof — naar de wet — tot Gods eer) nog een vierde toe te voegen: „het succes". Gamaliël heeft het niet alleen mis, als de apostelen in de gevangenis zitten. Hij vergist zich doorloopend.

Samenspraak.

In het „Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur" troffen wij den volgenden dialoog:

> — „Heb je gezien hoe de gereformeerde pers naar aanleiding van de benoeming van dr Palache te Amsterdam heeft afgegeven op de Rijks Universiteiten?
>
> — Nu ja, het is toch bekend, dat men van dien kant groote bezwaren heeft.
>
> — Goed en wel, maar ik noem 't toch ondankbaar.
>
> — Ondankbaar?
>
> — Ja zeker. Denk eens aan, waar moest de Vrije Universiteit met zijn niet-gereformeerde professoren naar toe, als er geen Rijks Universiteit was?
>
> — O, je denkt om dat geval met prof. Buijtendijk?
>
> — Natuurlijk. In „De Reformatie" stond indertijd duidelijk te lezen, hoe men met den man verlegen was en dat men naar een uitweg zocht om hem kwijt te raken. En die uitweg is nu door deze staatsbenoeming gevonden.
>
> — Vindt je dat dan niet goed?
>
> — O ja, ik vind 't best. 't Is voor beide partijen een uitkomst: voor de Vrije, die een ongewenscht element kan loozen, en voor prof. Buijtendijk, die nu „vrij" wordt.
>
> Maar men moest zich nu ook een beetje dankbaar toonen, dat er nog Rijks Universiteiten zijn, men kan ze nog vaker noodig hebben.
>
> — Voor prof. Zevenbergen bedoel je?
>
> — Bijvoorbeeld."

Het is grappig, maar niet bepaald juist, ook niet overmatig kiesch. De Gereformeerde pers heeft niet zoo zeer afgegeven op de Rijksuniversiteit, als wel tot haar vrienden gezegd, dat ze zoo iets, als nu gebeurd is (niet aan een Rijks-universiteit) al lang heeft zien aankomen; dat de vrienden zelf eenmaal zouden gaan mopperen. De moeder-muis van het kinderverhaal zei tot het kleine muisje tot vervelens toe: ruik niet aan dat spek daar, want je loopt in de val. Toen het toch gebeurde, klaagde moeder-muis: heb ik 't je niet gezegd? Waarna de jonge muis zei: nu gaat u schelden! Doch toen zat de waarheid ook al in de knel. Alleen het Weekblad voelt dit dezen keer zoo niet.

Overigens moet de Vrije Universiteit niet dankbaar zijn, doch de Rijksuniversiteit, die alleen ontvangt, wat zij zelf gevraagd heeft. Tenzij men die instellingen wil beschouwd zien als instituten van barmhartigheid; een asyl voor dakloozen, hetgeen het ergste scheldwoord zou zijn, dat het Algemeen Weekblad vinden kon, niet alleen voor de Rijksuniversiteit, doch ook voor hen, die zij in zich opneemt.

Kiesch is bovendien anders. Zoó gauw plakken wij géén étiketjes, als het Algemeen Weekblad nu doet. Toch krijgen wij altijd alleen de schuld....

K. S.

BOEKBESPREKING.

Inhoud der periodieken.

(Alleen die periodieken, welke geregeld worden toegezonden, komen voor deze rubriek in aanmerking.)

Antirevolutionaire Staatkunde — orgaan van de Dr Abraham Kuyperstichting (Dec. '24): A. W. F. Idenburg, Ons standpunt inzake oorlog (slot). — Dr H. Dooyeweerd, In den strijd om een Christelijke Staatkunde, Hoofdstuk I: Het oude probleem der Christelijke politiek (vervolg). — Mr J. W. Noteboom, Adviezenrubriek.

Gereformeerd Theologisch Tijdschrift (Dec. '24): Dr G. Ch. Aalders, Gereformeerd kerkelijk leven in Schotland III (Slot). — Dr N. D. van Leeuwen, Joseph's verhooging. — Dr J. Waterink, Kroniek (over Hendrik van Zutphen). — Recensiën, enz.

Paedagogisch Tijdschrift (Dec. '24): Dr J. Waterink, Kritische opmerkingen omtrent het object der geestelijke wetenschappen I. — T. v. d. Kooy, Opmerkingen over waarheid en zekerheid III. — A. Janse, Religieuze ontwikkeling bij kinderen. — A. P. Hoogewerf, Bezuinigingen op het onderwijs door het onderwijs, enz.

Tijdschrift voor Evangelisatie (Dec. '24): Ds J. Gispen, De Evangelisatie en onze weermacht IV. — Dr F. W. Grosheide, Evangelisatie en Kerk. — Idem Lantaarnplaten, enz.

De Harp (Dec. '24): Kerstcantate. — Besprekingen. — Bladwijzer over 1924. — Bijlage: F. Pijlman, Postludium-Kerstmis. — Idem, Inleiding „Emmanuël", enz.

Cijfers en Feiten (Dec. '24): Salarissen en Indexcijfers. — Maakt tariefverhooging alles duurder? — Vliegen over ambtenaarssalarissen. — De kracht van rechts. — Spaak in het wiel van het wagentje der nationale ontwapening. — De blunder van den heer Schaper. — Socialisatie... lager loon. Meer arbeidsvreugde? — Godsdienst en zedelijkheid. — Achterlijk kommunisme. — Het socialistisch geloof. — Socialistisch strafrecht, enz.

De Opwekker, Zendingstijdschrift (Nov. '24): Dr H. Kraemer, Lectuur en Zending. — Dr B. J. Esser, Kawroch Oesoel Oedin IV. — v. d. B., Art. 123 R. R. Indië. — D. Crommelin, Van het Zendingsconsulaat. — W. Gran †, enz.

Op den uitkijk (20 Dec. '24): Dr A. van Veldhuizen, Het Kerstevangelie. — J. J. Leys, Een bruiloft in de Para. — K. Lantermans, De Geldduivel. — Dr J. H. de Groot, Bethlehem II. — Ds J. D. Boerkoel, Op den uitkijk buiten onze grenzen. — S. J. F. Bosch, Van Basiliek tot Kathedraal I. — H. J. van Houten, Oude Boerenhuizen in Staphorst en Rouveen. — Dr J. v. d. Valk, de Egyptische Landbouw, enz.

Idem (3 Jan. '25) brengt allereerst een artikel van Prof. Dr A. van Veldhuizen over „Jezus en de lelliën des velds", vervolgens een reisbeschrijving door een deel van het Zwitsersche hoogland „Op het Boschpad" door Ir. J. de Hoogh; een schets van K. Lantermans „de Geldduivel", een van de natuurbeschouwingen van Dr A. v. Veldhuizen „In Wintertijd", 't vervolg van „Een bruiloft in de Para" door J. J. Leys, „Iets over Leonardo da Vinci" door J. J. Jacques, de gewone rubrieken „Op den uitkijk buiten onze grenzen" door Ds J. D. Boerkoel verzorgd, en „Op den uitkijk binnen onze grenzen" van Dr J. Veldkamp, die in deze rubriek Ds K. Schilder als schrijver opgevolgd is; een van de schetsen uit de antieke wereld („Volkstellingen en Jodenopstand in Egypte onder het Romeinsche Rijk") van Dr J. van der Valk; een artikel van Mevr. E. Barth—Van Marle „Is Henriette Roland Holst veranderd?"; een stuk over „De einden der aarde" van A. van Deursen; een beschouwing over den kerstboom door A. Croon, een sterrekundige studie van Dr P. J. Boks „Venus", en een artikel over „Veronderde woorden en uitdrukkingen in den Statenbijbel" door Chr. Stapelkamp.

Het Schouwvenster (12 Dec. '24): K., Met blijdschap wachtend. — Idem, Het Gouden Kalf. — Mevr. A. van Hoogstraten—Schoch, De steenen pelgrim XI. — v. d. H., De mistige morgen, enz. Onder de illustraties: Prof. Buytendijk in zijn laboratorium, Ds G. Wielenga †. Bijlage: „Het kleine Schouwvenster": De tranen van Sinterklaas, Jan Schrok, enz.

Idem (19 Dec. '24): K., Kerstfeest. — K., Het Kerstfeest van vrouw Jongoma. — v. d. H., de Palestijnsche Herberg. — v. d. H., Kerstgebruiken. — J. M. Engel, Kerstmis. — v. A(rkel), Noachs Arkbouw. — Mevr. A. van Hoogstraten—Schoch, De steenen pelgrim XII. — Muziekbijlage. — Platenbijlage: De wijzen uit het